

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СИСТЕМА ПРОТИАВАРІЙНОГО ЗАХИСТУ»

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Цивільна безпека
Тривалість викладання	11,12 чверті
Заняття:	3 години на тиждень
Лекції	2 години на тиждень
Практичні	1 година на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2648>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «Система протиаварійного захисту» та електронна пошта

Інформація про викладачів:

	Шайхлісламова Ірина Анатоліївна, доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки, кандидат технічних наук, доцент
	Персональна сторінка: https://aop.nmu.org.ua/ua/spivrob_kaf/prepods/shaikhislamova/
	E-mail: shaikhislamova.i.a@nmu.one

1. Анотація до курсу

Система протиаварійного захисту – вибіркова дисципліна яка дасть розуміння складових системи протиаварійного захисту на виробництві, а саме здобувач опанує: нормативно-правові акти та технічну документацію з безпеки робіт; технічні та організаційні заходи щодо запобігання аваріям і катастрофам; план ліквідації аварії; систему заходів щодо оповіщення про аварії; порядок обслуговування підприємств державними аварійно-рятувальними службами та заходи з організації та проведення аварійно-рятувальних робіт.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у майбутніх фахівців в галузі охорони праці компетентностей з аналізу можливостей виникнення аварійних ситуацій та умов що виникають при аваріях, зі створення системи захисту, розробки заходів спрямованих на протидію загрозам, реагування та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, надання допомоги працівника захоплених аварією.

Завдання курсу:

За результатами вивчення дисципліни студент повинен знати:

- нормативні акти, що регламентують діяльність державних аварійно-рятувальних служб;
- структуру, завдання та функції державних аварійно-рятувальних служб;

- порядок обслуговування об'єктів та окремих територій державними аварійно-рятувальними службами;
- види аварій на об'єктах та системи їх захисту;
- служби протиаварійного захисту на підприємствах;
- систему оповіщення про аварії.

3. Результати навчання:

Після вивчення дисципліни студент зможе:

- обирати оптимальні заходи і засоби, спрямовані на зниження утворення аварійної ситуації;
- визначати механізм виникнення і розвитку складних аварій;
- здійснювати аналіз процесів виникнення і розвитку аварій, пов'язаних з руйнуванням будівель та споруд;
- скласти план ліквідації аварійних ситуацій (аварій);
- обирати оптимальні заходи і засоби спрямовані на захист населення при аварії.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1. Вступ.
2. Законодавство України щодо протиаварійного захисту
3. . Нормативно-правове забезпечення діяльності державних аварійно-рятувальних служб
4. . Організація і управління Державними аварійно-рятувальними службами
5. Аварійно-рятувальне обслуговування об'єктів і суб'єктів господарювання.
6 Системи протиаварійного захисту
7. Служби протиаварійного захисту
8. Різновид планів захисту
9. Оповіщення про аварії
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1. Вивчення закону «Про об'єкти підвищеної небезпеки»
2. Вивчення НПА що регламентують вимоги до систем протиаварійного захисту.
3. Ознайомлення з вимогами до плану евакуації населення. Розробка оперативної частини плану.
4. Ідентифікація потенційно-небезпечних об'єктів

Самостійна робота (особистісно-орієнтована з елементами дистанційної).

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Використовується сучасне комп'ютерне та мультимедійне обладнання кафедри охорони праці та цивільної безпеки, з доступом через браузер Google Chrome до інтернет-ресурсів.

Програмне забезпечення: MS Office 365, у тому числі активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one), використання дистанційної платформи Moodle (<https://do.nmu.org.ua/>).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі **поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Виставлення балів ґрунтується на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Бонус	Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні		
95 балів (тести або завдання за темою)	100 балів (4роботи*25балів)	80 балів (4роботи*20балів)	5	100

Теоретична частина оцінюється за результатами тестування або завдання за темою. Практична частина оцінюється шляхом захисту практичних робіт. За теоретичну або практичну частину здобувач вищої освіти отримує бали в залежності від виконаного об'єму завдання до кожної роботи.

6.3. Бонуси. Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) отримують додатково 5 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

6.4. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання** під час виконання комплексної контрольної роботи.

7. Політика курсу

7.1. **Політика щодо академічної доброчесності.** Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання

за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" (<https://cutt.ly/W1TiPGE>).

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365 та відвідування групи в Teams.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Основи гірничорятувальної справи» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання стосовно курсу мають надсилатися на електронну пошту викладача або до групи в Teams.

7.3. Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять. Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

8. Методи навчання

Методологічною основою курсу «Система протиаварійного захисту» є :

- 1) Метод конкретної ситуації (розвиває здібність розуміти, аналізувати, самостійно приймати рішення);
- 2) Метод евристичних питань (систематизує найбільш значущі питання);

9. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей /

А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. – 144 с.

2. Охорона праці в галузі та цивільний захист: навчальний посібник / Ю. А. Гасило, О. А. Крюковська. К. О. Левчук, Р. Я. Романюк. - Кам'янське: ДДТУ, 2017. — 369 с.

Методичні розробки

1. Методичні вказівки до практичного заняття «Ознайомлення з вимогами плану евакуації населення. Розробка оперативної частини плану» з дисципліни: «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко. Д.: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» 2019 – 16 с.

2. Методичні вказівки до практичного заняття Вивчення закону «Про об'єкти підвищеної небезпеки» з дисципліни: «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко.

3. Індивідуальне завдання щодо ідентифікації потенційно-небезпечних об'єктів /О.А. Гурін, О.С. Гордєєв. – Д.: Національний гірничий університет, 2017. – 15 с.

Законодавчі та нормативно-правові акти

1. Конституція України
2. Кодекс цивільного захисту України (Розділ I, IV, VI)
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняття Кодексу цивільного захисту України»
4. Господарський кодекс України
5. Закон України “Про об'єкти підвищеної небезпеки”,
6. Закон України «Про боротьбу з тероризмом»
7. Закон України від 5 липня 2012 року № 5081-VI «Про екстрену медичну допомогу»
8. ЗУ «Про Дисциплінарний статут служби цивільного захисту»
9. Закон України «Про державну службу»
10. Закон України «Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112» (№ 4499-VI від 13 березня 2012 року)
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 Р. № 1052 "Про затвердження положення про Державну службу України з надзвичайних Ситуацій"
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 р. № 956 «Про ідентифікацію та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки» (нормативи порогових мас небезпечних речовин для ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки)
13. Порядок здійснення постійного та обов'язкового аварійно-рятувального обслуговування суб'єктів господарювання, галузей та окремих територій, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 січня 2017 р. № 5

14. Перелік суб'єктів господарювання, галузей та окремих територій, які підлягають постійному та обов'язковому аварійно-рятувальному обслуговуванню на договірній основі, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. № 763

15. Порядок визначення розмірів оплати за обслуговування об'єктів та окремих територій державними аварійно-рятувальними службами, затверджений наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України 15.12.2003 № 495/369

16. Постанова КМУ від 30 жовтня 2013р. №841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації»

17. Наказ МВС від 10.07.2017 № 579, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01.08.2017 за № 938/30806, «Про затвердження Методики планування заходів з евакуації»

18. Наказ ДСНС від 19 лютого 2016 року № 83 “Про затвердження Організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях”

19. Методика визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки, затверджено Наказ Міністерства праці та соціальної політики України 04.12.2002 № 637.

20. Норми радіаційної безпеки в Україні. НРБУ – 97/Д – 2000.